

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ 14-ї ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Хмельницький – 2023

Херсонська обласна військова адміністрація;
Херсонська міська військова адміністрація;
Міжрегіональне управління Нацдержслужби в Одеській, Миколаївській та
Херсонській областях, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі;
Херсонське регіональне відділення Асоціації міст України.
Херсонський національний технічний університет

**ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ 14-ї ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Хмельницький – 2023

Державна політика щодо місцевого самоврядування: стан, проблеми та перспективи: збірник матеріалів 14-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції / за наук. ред. проф. О.В. Чепелюк, В.Д. Філіппової. Хмельницький: ХНТУ, 2023. 136 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Херсонського національного технічного університету
(протокол № 6 від 26.12.2023 року)

Збірник сформовано з матеріалів 14-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції «Державна політика щодо місцевого самоврядування: стан, проблеми та перспективи», що відбулася в заочному форматі 07 грудня 2023 року на базі Хмельницького національного університету.

На конференції проаналізовано сучасний стан у сфері державної політики щодо місцевого самоврядування, функціонування органів місцевого самоврядування, особливості сучасних механізмів реформування представницьких органів влади, формування управлінських якостей менеджера в місцевому самоврядуванні та підготовки посадових осіб органів місцевого самоврядування і депутатів місцевих рад.

Видання розраховано на наукових працівників, викладачів, докторантів, аспірантів і слухачів магістратур публічного управління та адміністрування закладів вищої освіти, працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також політологів, політичних діячів і партійних активістів.

© Колектив авторів, 2023

© Херсонський національний технічний
університет, 2023

СКЛАД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Чепелюк Олена Валеріївна – ректор Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор, голова оргкомітету.

Філіппова Вікторія Дмитрівна – в.о. завідувача кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, доктор наук з державного управління, професор, заступник голови оргкомітету.

Волкова Олена Володимирівна – декан факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу Херсонського національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент.

Губа Марина Ігорівна – доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент.

Демченко Володимир Миколайович – доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, кандидат філологічних наук, доцент.

Ковальська Наталія Михайлівна – доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.

Кретьова Наталя Станіславівна – провідний фахівець кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, секретарка оргкомітету. **Оленковська Лариса Павлівна** – доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, кандидат наук з державного управління, доцент, виконавчий директор Херсонського регіонального відділення Асоціації міст України.

Половцев Олег Валентинович – професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, доктор наук з державного управління, професор.

Проніна Оксана Володимирівна – радник Херсонського міського голови, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету (за сумісництвом), кандидат наук з державного управління, доцент.

Шерстюк Володимир Григорович – проректор з навчальної роботи Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор.

Янас Оксана Миколаївна – голова ради роботодавців Херсонського національного технічного університету спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

З М І С Т

БАЗИЧЕНКО В.О. ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: МІЖНАРОДНІ ОРІЄНТИРИ.....	9
БЕГАН М.П. ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	12
БЕСКОРОВАЙНИЙ В.О. ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	16
БЕСПЕЧНИЙ Я.В. РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВЗАЄМОДІЇ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ	19
БІЛОРУСОВ С.Г. НАЦІОНАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ	21
БІЛЯЧ І.З. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА ТОВАРІВ І ПОСЛУГ	23
ВИГОДНЕР І.В., ФІЦ О.О. ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ВИЩА ТА ПРИКЛАДНА МАТЕМАТИКА».....	26
ВІРЕМЕЙЧИК А.М. СУЧАСНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СФЕРАХ ПРЯМОЇ ДЕМОКРАТІЇ.....	28
ВОЛЬСЬКА О.М. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ	31
ГЛУЩЕНКО Ю.А. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ.....	34
ГУБА М.І. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ МІСЦЕВИМ РОЗВИТКОМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	36
ДЕБЕНКО В.І., БАРАН М.П. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ	

ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ (НА ПРИКЛАДІ ГАЛИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ)	38
ДЕМЧЕНКО В.М. МІЛІТАРНІ ЗНАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ	41
ДЕМЧЕНКО В.М., МИЦЕНКО Д.Є. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС.....	44
ДРАБАНИЧ В.А. ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ПРОЦЕС УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ.....	46
ЗАБОЛОТЕНКО Д.М. ПЕРСПЕКТИВИ ПЛАТФОРМИ Е-DEM У ВЗАЄМОВІДНОСИНАХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ НА ТОТ	49
ЗУБАЛЬ О.П. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ АДАПТАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ДО ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ	51
КОЗИР О.В. СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК МІСТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	54
КУХАР В.І. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.....	57
КУХАРЧУК П.М. АДМІНІСТРУВАННЯ ПОСЛУГ З ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	60
КУШНІРЮК В.М. ХАРИЗМАТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	62
ЛОГАЧОВ Д.О. РИЗИКИ ЛОКАЛЬНОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	65
ЛОПУШИНСЬКИЙ І.П. ЗАКОНОДАВЧЕ ПОСИЛЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВИХ РАД У ГАЛУЗІ БУДІВНИЦТВА.....	67

ЛУБ'ЯНИЙ П.В., ВОЙТОВИЧ О.А., КУЗЬМЕНКО І.О. ПОЛІТИКА ОРГАНІВ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ЩОДО УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	70
МАЛІМОН В.І. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО НОВОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СЛУЖБУ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ».....	73
МУСІЛОВСЬКИЙ І.М. УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК НОВІТНІЙ МЕХАНІЗМ УПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗМІН	75
ОЛЕНКОВСЬКА Л.П. ІНСТРУМЕНТИ ВІДНОВЛЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЛЯ ДЕОКУПОВАНИХ ГРОМАД.....	78
ПАЛАНІЦЯ М.М. ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ РЕЛОКОВАНОГО БІЗНЕСУ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	80
ПОЛОВЦЕВ О.В. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ В ГАЛУЗІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	83
ПРОКОПЕНКО В.А. ДОСВІД ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВІДКРИТИХ ДАНИХ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	86
ПРОНІНА О.В., СЕМЕНКО О.В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	89
ПІЖУК О.Ю. УПРАВЛІНСЬКІ ЯКОСТІ ЛІДЕРІВ У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ	92
РАТУШНЯК В.В. КАТАЛІЗАТОРИ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	95
РОДІОНОВ Є.О., ФІЛІПОВА В.Д. ОПТИМІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ І ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	98

САПЖАК І.Б. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	100
ТАРАСЮК С. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЗЕМЕЛЬ ЖИТЛОВОЇ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ЗАБУДОВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	104
ТРУБІЄНКО К.В. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ ..	108
ФЕРЕНС В.О. ГРОМАДСЬКА УЧАСТЬ У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ: НАВЧАННЯ НА СВІТОВИХ ПРИКЛАДАХ, ВКЛЮЧАЮЧИ ДОСВІД США	111
ФІЛІППОВА В.Д. ІМПЕРАТИВНА ВИМОГА ЩОДО ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ ЯК СКЛАДОВА РЕФОРМИ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ	114
ФРОЛОВА М.Е., МОМОТОК О.М., ШУСТ У. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО НОВОГО СОЦІОКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА	116
ЧИКАЛЮК М.В. ОПТИМІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЛАДИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	120
ЯКУБОВСЬКИЙ Я.С. ВОЄННИЙ СТАН В УКРАЇНІ ЯК СТРЕС-ТЕСТ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	123
ЯРОШОВИЧ М.І., КОВАЛЬСЬКА Н.М. ДО ПРОБЛЕМИ ІМІДЖЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ.....	125
ЯСЕНЕНКО В.А. ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ У РОБОТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	128
ПЕРЕЛІК АВТОРІВ	131

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Запорукою розвитку дієвої системи місцевого самоврядування є забезпечення ефективності виконання владних повноважень, надання якісних споживчих послуг, розвиток інвестиційного клімату.

Практика систем оподаткування європейських країн свідчить, що вони діють по-різному, проте в доходах місцевих бюджетів мають значну кількість місцевих податків (рис.1) [1].

Насамперед це пов'язано з наданими правами місцевим органам влади на введення зборів і регулювання ставок. Наприклад, у муніципалітетах Франції сплачуються податки на електричне освітлення та прибирання територій, освоєння копалень, мито на автотранспортні засоби, на освоєння родовищ, тощо [2]. У Японії органам місцевої влади дозволено застосування ставок понад верхні межі в рамках визначеного переліку законом [3, с. 202]. Уведення нових податків можливе також із дозволу міністра внутрішніх справ. В Італії межі ставок визначають центральні органи влади, а введення чи скасування податків – місцеві [4, с. 202]. Загалом серед значної кількості місцевих податків, що мобілізуються в європейських країнах, на особливу увагу заслуговує податок на майно, що є зручним і стабільним, сприяє нарощенню податкової бази, але поряд із тим – не простий в адмініструванні та оцінюванні вартості майна.

Фахівці відзначають, що «значна частка податку на майно концентрується в місцевих бюджетах Іспанії, Франції – 30-40 %, Румунії – 19, Латвії – 13, Литви – 11 %..» [5, с. 97]. Податок на майно по відношенню до ВВП складає у Великій Британії – 4,2%, Данії – 2,7, Польщі – 1,2, Франції – 1,1 % [6]. Ставки податку на особисте майно різні, зокрема в Німеччині – 0,5-0,6%, Бельгії – 1%, Японії – 1,4 %, Данії – 2 %. [6, с. 93].

У Великій Британії податок на майно сплачується за будинки, квартири, бунгало, житлові фургони і яхти. Крім того сплачується рентний збір із житлових приміщень (що здаються в оренду) на основі декларації за ставками від 10 до 40%, а з нежилих – на основі оцінної вартості приміщень, яка

визначається один раз на п'ять років залежно від динаміки ринкових цін [6, с. 78-79]. В Іспанії власники житла сплачують муніципальний податок (0,5 – 2 % від кадастрової вартості житла) та податок на майно (0,2 – 2,5 %). Базою є кадастрова (що визначається державою) та ринкова вартість. Податок на майно є стабільним джерелом надходжень та важелем впливу на розвитку територій, сприяє детінізації доходів, виступає в ролі податкової застави, сприяє усуненню корупції та інших зловживань, стимулює до отримання максимальних прибутків [7].

Ураховуючи вищезазначене варто відзначити, що особливості здійснення місцевого оподаткування в європейських країнах залежать від багатьох чинників, зокрема державного устрою країни, внутрішньої бюджетної та податкової політики, орієнтирів економічного розвитку, тощо. Проте спільним є широкий спектр делегованих місцевим органам влади повноважень щодо встановлення кількості місцевих податків та визначення їх ставок. Тоді як в Україні такі повноваження здебільшого надані органам законодавчої влади.

Чинна практика могла би бути цінною для України за умови детального дослідження практики адміністрування податків, що не застосовуються в Україні, з урахуванням особливостей їх стягнення та з урахуванням спільних інтересів місцевого самоврядування і платників податків.

Децентралізація державного управління, розвиток інституту місцевого самоврядування в Україні є дієвим механізмом у забезпеченні громадян якісними послугами, проте дослідження зарубіжного досвіду системи місцевого оподаткування дає підстави говорити про наявні можливості розширення повноважень органів місцевого самоврядування з визначення місцевих податків і встановлення граничних ставок, ураховуючи регіональні можливості та інтереси платників податків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Local income tax in Sweden: reform and continuity. URL: <http://campaigns.libdems.org.uk>
2. Пастернак О.М. Імплементация закордонного досвіду у сфері муніципальних відносин. URL: [http:// www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua).
3. Карлін М. І. Податок на нерухомість у країнах ОЕСР та в Україні : історія і сьогодення. *Наукові записки*. 2013. № 21. С. 163-167.
4. Калустян Я.В. Оцінка систем місцевого оподаткування зарубіжних країн. *Інноваційна економіка*. 2013. № 11. С. 200-205.

5. Яфінович О. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини: досвід європейських країн та проблеми України. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. 2015. № 2(167). С. 92-100.
6. Андрущенко В.Л. Податкові системи зарубіжних держав: навч. посібн. К. 2012. 222 с.
7. Julia Glushchenko and Natalia Kozhalina (2019). Development trends of local taxes in the system of local budgets in Ukraine. *Public and Municipal Finance*, 8(1), 104-111. doi:10.21511/pmf.08(1).2019.09

Губа М.І.

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ МІСЦЕВИМ РОЗВИТКОМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Місцеве самоврядування України стикнулося з найжорсткішим викликом, який постав перед країною внаслідок широкомасштабного російського вторгнення. Унаслідок цього є потреба вирішувати багато як традиційно важких, так і нестандартних проблем, серед яких – скорочення кількості населення та зміна вікової структури; кадровий професійний дефіцит; фінансова несамодостатність громад; утрата активної життєдіяльності громади через зруйнування майна та інфраструктурних об'єктів; недостатність фінансових ресурсів; загострення соціальних потреб тощо. Однак є й інші виклики, які існували раніше та будуть актуальними під час відновлення територіальних громад, – нерівномірність розвитку різних населених пунктів і територій, питання довкілля.

Руйнівні наслідки від військових дій виявилися критичними для майже всіх внутрішньоекономічних показників, що зумовило за принципом доміно реакцію дисбалансу всіх показників забезпечення цілей сталого розвитку, визначених в Україні як такі, що відповідають глобальним процесам забезпечення сталого розвитку [1, 2].

Вирішити цю проблему мають дії, спрямовані на місцевий розвиток через гармонізацію екологічних, соціальних, економічних потреб громади [3]. Тобто розвиток, зокрема місцевий, має бути не лише стійким, але й сталим, спрямованим на забезпечення не лише економічних, але й екологічних потреб, досягаючи певного балансу між ними. Актуалізують проблему збереження та відновлення навколишнього середовища і негативні наслідки від бойових дій,